

Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityö

Lastensuojelun opintosuunta

opetussuunnitelma

2024–2026

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto

ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

**LAPSI-, NUORISO- JA PERHESOSIAALITYÖN
-ERIKOISALAN**

LASTENSUOJELUN OPINTOSUUNTA

OPETUSSUUNNITELMA 2024—2026

Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityön erikoisala, Lastensuojelun opintosuunta 2022–2024

Lastensuojelun opintosuunnan opetussuunnitelman (70 op) rakenne:

Erikoisalaopinnot 40 op

1. Lapset ja perheet yhteiskunnassa 5 op
2. Lastensuojelun järjestelmä, käytännöt ja lapsen etu 5 op
3. Päätöksenteko lastensuojelussa 5 op
4. Vuorovaikutusosaaminen haastavissa työtilanteissa 5 op
5. Intersektionaalisuus lastensuojelussa 5 op
6. Käytännön ja teorian yhdistäminen ammatillisessa työskentelyssä 5 op
7. Dokumentoinnin roolit ja merkitykset ammatillisessa asiakastyössä 5 op
8. Lastensuojelun johtaminen 5 op

Tutkimus- ja kehittämisopinnot 20 op

9. Käytäntötutkimus ja yhteiskehittäminen 5 op
10. Tiedontuotanto lapsuutta haavoittavista olosuhteista 5 op
11. Vaikuttavuuden arviointi 5 op
12. Tieteellinen ja asiantuntijakirjoittaminen 5 op

Tieteellis-käytännöllinen lopputyö 10 op

Erikoissosiaalityöntekijän koulutus

Erikoistumiskoulutukset ovat korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavia, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä pitkäkestoisia koulutuksia, joilla vastataan korkeakoulujen ja työelämän yhdessä määrittämiin työelämän osaamistarpeisiin.

Yliopistojen erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija aiemman koulutustaustansa ja työkokemuksensa pohjalta 1) kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä määritellyllä työelämän osa-alueella, 2) hallitsee asiantuntijaroolin edellyttämän tieteellisammattillisen erikoisosaamisen ja sen yhteydet toimintaympäristöön, 3) pystyy tieteellistä tutkimustietoa tai taiteellisen toiminnan menetelmiä hyödyntäen analysoimaan, arvioimaan ja kehittämään erikoistumisalansa ammatillisia käytäntöjä ja 4) kykenee toimimaan yhteisöissä ja verkostoissa oman erikoistumisalansa asiantuntijana (Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista 794/2004; 20 a §).

Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen kohderyhmänä ovat henkilöt, jotka ovat suorittaneet yliopistollisen maisterin tutkinnon, joilla on oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015, 7 §) ja joilla on työkokemusta sosiaalityön tehtävistä.

Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityön erikoisala

Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen suorittaminen lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityön erikoisalalla on ollut mahdollista vuodesta 2022 alkaen 1) Lastensuojelun opintosuunnassa ja 2) Lapsiperhe- ja nuorisosiaalityön opintosuunnassa.

Lastensuojelun opintosuunnasta vastaavat Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto yhteisesti laaditun opetussuunnitelman pohjalta. Lastensuojelun opintosuuntaan valitaan yhteensä 32 opiskelijaa. Koulutus käynnistyy toukokuussa 2024.

Lapsiperhe- ja nuorisososiaalityön opintosuunnasta vastaavat Itä-Suomen yliopisto ja Turun yliopisto yhteisen opetussuunnitelman pohjalta. Koulutus käynnistyy seuraavan kerran vuonna 2025. Lapsiperhe- ja nuorisosiaalityön opintosuunnan tavoitteisiin ja sisältöihin voi tutustua Sosnetin verkkosivuilla.

Koulutus järjestetään yhteistyössä valtakunnallisen Sosnet-yliopistoverkoston kanssa, jota koordinoi Lapin yliopisto.

Lastensuojelun opintosuunnan tavoite

Lastensuojelun sosiaalityö on vaativaa, erityistä ja korkeatasoista osaamista edellyttävää asiantuntijatyötä, jota tehdään haastavissa olosuhteissa varttuvien lasten ja heidän läheistensä hyvinvoinnin tukemiseksi. Lastensuojelun opintosuunta vahvistaa tutkimukseen perustuvaa erikoistunutta sosiaalityön osaamista, jota tarvitaan lastensuojelun, mutta myös laajemmin lapsi- perhepalveluiden tehtävissä. Erikoistumiskoulutus tuottaa ammattilaisia, joilla on ajantasaiset ja tutkimusperustaiset valmiudet vaatimaan asiakastyöhön, asiakastyön ja palveluiden kehittämiseen, lastensuojelun työn vaikuttavuuden arvioimiseen sekä asiakasprosessien ja ammatillisen toiminnan johtamiseen ja lastensuojelua koskevan tiedon tuottamiseen ja jakamiseen.

Lastensuojelun opintosuunnan opetus perustuu sosiaalityön, perhetutkimuksen, lapsuudentutkimuksen ja lastensuojelun monitieteiseen tutkimustietoon sekä tutkimustiedon integrointiin osallistujien työssä hankittuun osaamiseen. Tavoitteena on hallita sekä sosiaalityön tieteenalan että lähialojen tietoa, jota integroidaan ammatilliseen työhön ja kehittämiseen. Erikoistumiskoulutus antaa valmiudet toimia lastensuojelun vaativissa asiantuntijatehtävissä ja siihen liittyvissä erityisissä yhteiskunnallisissa tehtävissä sekä ymmärtää lastensuojelutyön arvot ja eettiset kysymykset. Koulutus antaa valmiuksia käyttää alan tutkimustietoa ammatillisessa työssä, sen kehittämisessä sekä monialaisissa yhteistyöverkostoissa. Lisäksi erikoistumiskoulutus antaa valmiudet tarkastella kriittisesti lastensuojelua, omaa työtään ja toimintamahdollisuuksiaan osana yhteiskunnan rakenteita sekä kehittää uudenlaisia, rohkeita ja luovia ratkaisuja lasten ja perheiden ongelmien vähentämiseksi ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Lastensuojelun opintosuunnan kohderyhmä

Lastensuojelun opintosuunnan erikoistumiskoulutus on kohdennettu sosiaalityöntekijöille, jotka työskentelevät haavoittavissa ja vaikeissa olosuhteissa olevien lasten, nuorten ja perheiden parissa. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden syventää osaamistaan niissä tilanteissa, joissa lapsen kehitys ja hyvinvointi ovat vakavasti vaarantuneet ja tarvitaan erityisiä toimia lapsen, hänen perheensä ja läheistensä tukemiseksi ja tilanteen muuttamiseksi. Tällaisia tilanteita kohdataan usein lastensuojelussa mutta myös muualla. Opiskelu edellyttää perusymmärrystä lastensuojelun ilmiöistä, toimintaperiaatteista ja -logiikasta. Koulutukseen toivotaan osallistuvan sosiaalityöntekijöitä, jotka ovat olleet jo pidempään lastensuojelun tehtävissä, mutta myös lastensuojelussa aloittelevat työntekijät voivat osallistua erikoistumiskoulutukseen. Koulutukseen osallistuvien mahdollisia työskentelypaikkoja ovat esimerkiksi kunnallisen lastensuojelun ohella lastensuojelulaitokset, yksityiset lastensuojelun palveluntuottajat,

sosiaalipäivystys, perheoikeudelliset palvelut, lasten- ja nuortenpsykiatriset palvelut, turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset, yhdennettyä työtä tekevät sosiaalityöntekijät sekä muissa sellaisissa paikoissa, joissa kohdataan lapsia, nuoria ja perheitä kuormittavissa tai haavoittuvissa tilanteissa. Koulutukseen toivotaan osallistuvan myös erilaisissa kehittämistehtävissä olevia sosiaalityöntekijöitä.

Opintojen toteutus

Koulutuksen toteutuksesta vastaavat Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto. Koulutus järjestetään opetussuunnitelman pohjalta Helsingissä, Tampereella ja verkkovälitteisenä opetuksena.

Yhteensä 70 opintopisteen laajuiset erikoistumiskoulutuksen opinnot suoritetaan 2,5 vuodessa oman työn ohessa. Koulutus on monitieteinen sisällöltään, ja siinä hyödynnetään Helsingin ja Tampereen yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstön ohella muita erikoisalan asiantuntijoita.

Koulutus alkaa keväällä 2024, ja se toteutetaan vuosien 2024–2026 aikana monimuoto-opetuksena digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Koulutus sisältää 16 lähiopetuspäivää Helsingissä tai Tampereella sekä muuta verkkovälitteistä kontaktiopetusta, työssä oppimista ja lopputyötä tukevat ennakko- ja oppimistehtävät, vertaisohjauksen ja -arvioinnin sekä tieteellis-käytännöllisen lopputyön ja siihen liittyvän ohjauksen.

Koulutuksessa käytettäviä opetusmuotoja ovat kontaktiopetus ja verkko-opetus. *Kontaktiopetuksella* tarkoitetaan opetusta, jonka seuraaminen edellyttää opetukseen osallistumista tiettyyn kellonaikaan, ja jossa opetusta voidaan järjestää joko verkossa tai lähiopetuksena opintojaksosta riippuen. *Verkko-opetus* puolestaan koostuu esimerkiksi luentotallenteista, tehtävistä ja ryhmäkeskusteluista, jotka on tarkoitus suorittaa kurssin kuluessa, mutta jotka eivät edellytä tarkasti aikataulutettua läsnäoloa.

Opintojaksoihin sisältyy kirjallisuutta, joka ilmoitetaan jokaisen opintojakson alkaessa.

Loppuarviointi kaikissa opintojaksoissa on asteikolla hyväksytty/hylätty.

Helsingin yliopiston opetus- ja tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi. Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteistyönä toteutettavassa erikoistumiskoulutuksessa opetus tapahtuu pääsääntöisesti suomen kielellä. Monikielisiä opetustilanteita voidaan kuitenkin käyttää hyväksi elävän sosiaalisen ja kielellisen vuorovaikutuksen aikaan-

saamiseksi. Lähtökohtana on, että suomenkieliset ymmärtävät ruotsia ja ruotsinkieliset suomea ja kaikki englantia, vaikka eivät aina puhukaan ko. kieliä sujuvasti. Monissa tilanteissa voidaan sovitusti käyttää näitä kieliä rinnakkain. Koulutuksessa voidaan soveltaa reseptiivistä monikielisyyttä opetustilanteissa, mikä tarkoittaa sitä, että keskustelukumppanit puhuvat kumpikin omaa äidinkieltään, mutta osaavat riittävästi keskustelukumppanin käyttämää kieltä ymmärtääkseen sitä. Lisäksi osan kurssikirjallisuudesta on mahdollista saada ruotsin kielellä, ja tieteellis-käytännöllinen lopputyö on mahdollista kirjoittaa joko suomen tai ruotsin kielellä.

I ERIKOISALAOPINNOT 40 OP

1. Lapset ja perheet yhteiskunnassa 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija tuntee erilaiset perheitä koskevassa tutkimuksessa käytetyt lähestymistavat, ymmärtää ajankohtaisia perheitä koskettavia ilmiöitä sekä tunnistaa niiden vaikutukset perheiden arkeen. Hän osaa arvioida kriittisesti ja soveltaa perheitä, lapsuutta ja nuoruutta sekä lasten kasvuoloja koskevaa tutkimustietoa. Erikoistuva opiskelija tunnistaa ja ymmärtää lapsen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä perheitä eriarvoistavia prosesseja ja osaa hyödyntää tietoa lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämisessä.

Sisältö: Opintojaksolla käsitellään erilaisia lapsuutta ja perhettä koskevia tutkimuksellisia lähestymistapoja. Lapsuutta ja nuoruutta tarkastellaan ikä- ja elämänvaiheina sekä perehdytään ajankohtaisiin perheitä koskettaviin ilmiöihin, kuten sosioekonomisiin hyvinvointi- ja terveyseroihin, riski- ja suojatekijöihin, väkivaltaan perheessä sekä vanhemmuutta heikentäviin tekijöihin.

Toteutus: Verkko-opetus, kirjallisuus, ennakotehtävä ja oppimispäiväkirja.

Ajoitus: Syksy 2024

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

2. Lastensuojelun järjestelmä, käytännöt ja lapsen etu 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija tunnistaa lastensuojelun tehtävän palvelujärjestelmässä osana suomalaista yhteiskuntaa ja suhteessa erilaisiin lastensuojelujärjestelmiin sekä osaa eritellä lastensuojeluun kohdistuvia muutospaineita ja -tarpeita. Hän tunnistaa ja osaa arvioida tutkimusperustaisesti niitä käytäntöjä, joilla lastensuojelun tehtävää toteutetaan niin järjestelmä- kuin asiakastasolla. Hän tuntee lapsen edun käsitteellisen historian ja nykysisällön ja osaa arvioida ja käyttää erilaisia menetelmiä, keinoja ja vaikuttamiskanavia, joilla lastensuojelun toimintaa toteutetaan lapsen edun mukaisella tavalla.

Sisältö: Lastensuojelun historia, lastensuojelun institutionaalinen tehtävä, lapsen etu ja lapsen oikeudet, ihmisoikeudet, lastensuojelun rajapinnat muihin lapsi- ja perhepalveluihin, kansainvälinen vertailu, lastensuojelun käytäntöjä koskeva tutkimustieto.

Toteutus: Kontaktiopetus, itsenäinen työskentely yksin ja pienryhmissä, kirjallisuus, työkäytäntöjen seuranta, ennakotehtävä ja lopputehtävä.

Ajoitus: Syksy 2024

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

3. Päätöksenteko lastensuojelussa 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija tunnistaa lastensuojelun päätöksenteon ominaispiirteet, tietolajit ja etiikan ja sosiaalityöntekijän velvollisuudet, vastuun ja vallan yksittäisten lasten ja perheiden asioissa. Hän tunnistaa ja osaa soveltaa päätöksenteon oikeudellisia periaatteita lastensuojelun päätöksenteossa sekä tuntee ja osaa käyttää toimintatapoja, joilla mahdollistetaan asiakkaiden osallisuus ja itsemääräämisoikeus.

Erikoistuva opiskelija tunnistaa dokumentaation merkityksen oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän päätöksenteon osana ja osaa käyttää sitä eri lukijakuntien kannalta merkityksellisellä tavalla. Hän tunnistaa ja osaa käyttää moniammatillista ja monitoimijaista tietoa osana päätösten valmistelua, päätöksentekoa ja päätösten vaikutusten seurantaan sekä tunnistaa, osaa kerätä tietoa ja raportoida lapsi- ja perhekohtaisen päätöksenteossa esiin tulleista asioista ja epäkohdista osana rakenteellisen sosiaalityön toimintatapaa.

Sisältö: Päätöksenteon järkeilyn sanottaminen, testaaminen, jakaminen ja dokumentointi. Päätöksenteon oikeudellinen säännöstö ja sen soveltaminen tapauskohtaisesti lastensuojelussa. Lapsen edun arviointi päätöksenteossa. Lastensuojelun päätöksenteon ympäristöt ja niihin liittyvät erityispiirteet: kotikäynnit, virasto, sijais- huoltopaikat, hallinto-oikeus. Päätösten seuranta ja mahdollisten virheiden ja pulmakohtien muuttaminen.

Toteutus: Kontaktiopetus, verkko-oppiminen, itsenäinen työskentely yksin ja pienryhmissä, kirjallisuus, työkäytäntöjen seuranta ja reflektointi.

Ajoitus: Kevät 2025

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

4. Vuorovaikutusosaaminen haastavissa työtilanteissa 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuvalla opiskelijalla on valmiudet edistää hyvää vuorovaikutusta haavoittuvissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden kanssa. Opiskelijalla on taitoa hyödyntää vuorovaikutuksen teorioita ja työkaluja käytännössä sekä osaa mistä kohdata haastavia vuorovaikutustilanteita. Opiskelija pystyy osaamisellaan suuntaamaan vuorovaikutustilanteita rakentamaan suuntaan, ja hän hallitsee ryhmässä tapahtuvan ja monialaisen vuorovaikutuksen, verkkovuorovaikutuksen sekä monikielisen vuorovaikutuksen periaatteet. Lisäksi hänellä on valmiudet työskennellä eri ikäisten lasten kanssa.

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään vuorovaikutuksen tutkimukseen ja tapoihin työskennellä haastavissa tilanteissa ja omaksutaan dialogisen vuorovaikutuksen perusteet osaksi omaa työskentelyä. Opintojaksolla työskennellään kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Toteutus: Kontaktiopetus, harjoitukset ja essee.

Ajoitus: Kevät 2025

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

5. Intersektionaalisuus lastensuojelussa 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee ja pystyy soveltamaan intersektionaalista lähestymistapaa lastensuojelun muutostyössä. Opiskelijalla on ymmärrys siitä, millä tavoin erilaiset sosiaaliset kategoriat, kuten sukupuoli, luokka ja etnisyys rakentuvat, kietoutuvat yhteen ja vaikuttavat yksilöiden sekä perheiden arjessa. Opiskelijalla on valmiudet tarkastella valtaan liittyviä kysymyksiä lastensuojelun kontekstissa ja konkreettiset välineet oman yhteiskunnallisen asemansa, toimintansa sekä ammatillisuutensa reflektointiin. Lisäksi hänellä on aiempaa syvempi näkemys lastensuojelusta sekä sen tehtävistä osana yhteiskunnan rakenteita, ja hän pystyy soveltamaan ajankohtaista tutkimustietoa rakenteellisen sosiaalityön toimintatavoista omassa työssään.

Sisältö: Opintojaksolla tarkastellaan lastensuojelussa käytettävää valtaa, sosiaalisten kategorioiden muodostumista ja keskinäisiä vaikutuksia, käytetään erilaisia välineitä itsereflektion tukena sekä perehdytään rakenteellisen sosiaalityön käytäntöihin.

Toteutus: Kontaktiopetus, luentoihin ja kirjallisuuteen perustuva essee ja kirjallisuusanalyysi.

Ajankohta: Syksy 2025

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

6. Käytännön ja teorian yhdistäminen ammatillisessa työskentelyssä 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija osaa tarkastella lastensuojelun asiakastyötä tutkimustietoon perustuen eri näkökulmista. Opiskelija pystyy tulkitsemaan kriittisesti ajankohtaista tutkimusta lastensuojelun toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja niiden seurauksista sekä soveltamaan tutkittua tietoa työssään. Opiskelijalla on aiempaa syvempi näkemys lastensuojelun ajankohtaisista asiakastyön käytännöistä, ja hän osaa käyttää monipuolisesti tutkimustietoa ja asiakastyön välineitä työnsä tukena. Opiskelijalla on kyky argumentoida ammatillista toimintaansa tutkimusperusteisesti.

Sisältö: Opintojaksolla syvennyttään pragmatistiseen tieteenfilosofiaan, kokeilevaan toimintaan sekä näyttöön perustuviin ammattikäytäntöihin lastensuojelussa. Opintojaksolla tehdään dialogisen oppimiskäsityksen mukaisesti omaan toimintaan koh-

distuvia kokeiluja mm. eettisen päätöksenteon prosessista, dialogisesta vuorovaikutuksesta. Opintojaksolla tavoitellaan oman ammatillisen tiedollisen toimijuuden kasvua ja saadaan välineitä työskentelyn tueksi. Opintojaksolla perehdytään tutkimusperustaisen tiedon ammatilliseen kokeilemiseen ja tehdään harjoituksia omassa työssä.

Toteutus: Kontaktiopetus, käytännön harjoitukset ja essee.

Ajoitus: Kevät 2026

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

7. Dokumentoinnin roolit ja merkitykset ammatillisessa asiakastyössä

5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija ymmärtää dokumentoinnin erilaiset roolit ja merkitykset osana professionaalista sosiaalityötä ja sosiaalityön tutkimusta. Opiskelija osaa arvioida ja analysoida kriittisesti lastensuojelun asiakasprosesseissa saatua moninaista tietoa. Opiskelijalla on valmius analysoida kriittisesti sosiaalityössä tuotettavia dokumentteja niin niiden sisällön, tuottamisen ehtojen kuin seurauksellisuuden näkökulmista. Hän ymmärtää dokumentoinnin ja asiakastietojärjestelmien merkityksen työn ja asiakkaiden oikeuksien näkökulmasta ja osaa huomioida asiakasdokumentteja laatiessaan niiden eettiset ja tiedolliset perustelut.

Sisältö: Käsiteltäviä teemoja ovat mm. dokumentoinnin ohjeet ja käytännöt, dokumentointi ja tiedonmuodostus, asiakastietojärjestelmät dokumentoinnin kontekstina, dokumentoinnin yleisöt, asiakkaiden ja asiakirjojen suhteet, dokumentoinnin etiikka ja dokumentit sosiaalityön tutkimustiedon lähteenä.

Toteutus: Verkkokurssi. Kontaktiopetus, luennot, oheiskirjallisuus, dokumentoinnin case-analyysitehtävät, ryhmätyöskentely, viikkotehtävät, essee.

Ajoitus: Syksy 2026

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

8. Lastensuojelun johtaminen 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee lastensuojelun johtamisen osana monitoimijaista ympäristöä, lapsi- ja perhepoliittista ohjausta ja yhteiskunnallista rakennetta. Hän ymmärtää sosiaalityön johtamiseen kohdistuvat vastuut, velvoitteet ja etiikan sekä osaa reflektoida niitä suhteessa lastensuojelun toimintalinjauksiin.

Opiskelija osaa analysoida lastensuojelun johtamiseen ja lastensuojelutyöhön liittyviä jännitteitä. Hän ymmärtää organisaatiokulttuurin, toimintarakenteen ja organi-

saatiomuistin yhteyden johtamiseen. Hän osaa reflektoida ja viestiä niistä organisatiossa ja julkisuudessa. Opiskelija ymmärtää asiantuntijatyön osaamisen johtamisen mahdollisuudet työhyvinvointiin vaikuttavana tekijänä.

Sisältö: Käsiteltäviä teemoja ovat lastensuojelun johtaminen osana muotoutuneita sotepalveluita. Vastuut, velvoitteet ja etiikka käytännön lastensuojelutyön johtamisessa. Organisaatiokulttuurit. Osaamisen johtaminen. Työuran erivaiheissa olevien työntekijöiden johtaminen.

Toteutus: Kontaktiopetus. Kirjallisuus, oppimistehtävät, oman työn reflektointi, lopputehtävä.

Ajoitus: Syksy 2026

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

II TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT 20 OP

9. Käytäntötutkimus ja yhteiskehittäminen 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee käytäntötutkimuksen idean ja osaa suunnitella kehittämistoimintaa dialogisessa vuorovaikutuksessa eri osapuolien kanssa. Opiskelija osaa toimia yhteiskehittämisen periaatteiden mukaisesti ja edistää asiakkaita osallistavia toimintamalleja ammattikäytäntöjen kehittämisessä.

Sisältö: Opintojaksolla syvennyttään yhteiskehittämisen periaatteisiin ja käytännön soveltamiseen. Opetukseen kuuluvat luennot sekä kehittämistehtävän suunnittelu, jonka opiskelija voi halutessaan toteuttaa erikoistumiskoulutuksen lopputyönä. Opintojaksolla harjaannutaan oman toiminnan reflektoinnissa ja osaamisen tunnistamisessa.

Toteutus: Kontaktiopetus. Opintojaksolla opiskelijat laativat omaan työyhteisöönsä yhteiskehittämisen suunnitelman yhdessä kokemusasiantuntijoiden ja/tai ammattilaisten kanssa.

Ajoitus: Kevät 2025

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

10. Tiedontuotanto lapsuutta haavoittavista olosuhteista 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee tiedontuotannon käytännöt ja menetelmät sekä niihin liittyvät erilaiset valtasuhteet. Opiskelija hallitsee lapsiin ja perheisiin liittyvän tutkimuksen kriittisen lukutaidon ja osaa vertailla erilaisin menetelmin tuotetun tutkimustiedon luotettavuutta. Opiskelija tuntee palveluiden tuotannon tutkimiseen käytettäviä erilaisia menetelmiä ja osaa soveltaa niitä oman organisaation palveluiden tutkimiseen ja kehittämiseen. Opiskelija hallitsee lasten ja perheiden tutkimiseen liittyvät eettiset periaatteet ja tietosuojaan liittyvät asiat sekä osaa suunnitella työn kehittämiseen liittyviä tutkimuksia näiden periaatteiden mukaan tutkijan positiosta käsin.

Sisällöt: Opintojaksolla syvennyttään erilaisin tutkimusmenetelmin tuotettuun lapsiin ja perheisiin liittyvään tutkimukseen ja tutkimuksen reflektointiin. Opintojaksolla perehdyttään tutkimuseettiseen kirjallisuuteen ja tietosuojakysymyksiin sekä tutustutaan palveluiden tuotannon tutkimisen perinteisiin ja uusiin menetelmiin.

Toteutus: Verkkokurssi. Kirjallisuus, itsenäinen työskentely, aktiivinen ryhmätyöskentely, viikoittaiset oppimistehtävät, essee.

Ajoitus: Syksy 2025

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

11. Vaikuttavuuden arviointi 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee asiakastiedon muodostuksen sekä osaa analysoida ja arvioida kriittisesti asiakasprosesseissa saatua moninaista tietoa. Opiskelijalla on valmiuksia arvioida työn vaikutuksia yksilö-, perhe-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta. Opiskelijalla on perusvalmiudet lastensuojelun palvelujen laadun ja vaikuttavuuden arviointiin.

Sisällöt: Vaikuttavuuden tutkimuksen ja arvioinnin käsitteet ja lähestymistavat, palvelujen ja interventtioiden vaikuttavuuden arvioinnin perusteet, sekä vaikuttavuustiedon yhteys toimintakäytäntöihin. Sisältönä myös lastensuojelun vaikuttavuustutkimuksen sekä perhepalvelujen ja perheinterventioiden vaikuttavuuden arvioinnin perusteita sekä muilta sosiaalityön keskeisiltä alueilta.

Toteutus: Monimuoto-opetus, verkossa oleva materiaali, luennot ja soveltava tehtävä.

Ajoitus: Kevät 2026

Järjestäjäyliopisto: Tampereen yliopisto

12. Tieteellinen ja asiantuntijakirjoittaminen 5 op

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija hallitsee tieteellisen tiedonhaun ja kirjallisuuskatsauksen laatimisen sekä tieteellisen raportoinnin ja asiantuntijakirjoittamisen periaatteet. Lisäksi hän kykenee tarkastelemaan omia ja muiden tekstejä kriittisesti ja osaa yhdistää tieteellisen tutkimusprosessin osaksi asiantuntijuuttaan.

Sisältö: Opintojaksolla käsitellään tieteellisen ja asiantuntijakirjoittamisen erityispiirteitä, kuten kirjoittamisprosessia, rakennetta, argumentointia ja tavoitteita. Opintojakso koostuu kahdesta osasta, jotka suoritetaan erikoistumiskoulutuksen aikana. Opintojakson lopussa erikoistuva opiskelija laatii asiantuntijakirjoituksen ja antaa vertaispalautetta muiden kirjoituksista.

Toteutus: Monimuoto-opetus. Kirjaston työpajat, luentotallenteet, asiantuntijakirjoituksen laatiminen lopputyön aiheesta tai muusta ajankohtaisesta teemasta ja vertaispalautteen antaminen muiden teksteistä.

Ajoitus: Kevät 2026

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto

III TIETEELLIS-KÄYTÄNNÖLLINEN LOPPUTYÖ 10 OP

Osaamistavoitteet: Erikoistuva opiskelija kykenee sosiaalityön ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tuloksia ja menetelmiä hyödyntäen analysoimaan, arvioimaan ja kehittämään lastensuojelun sosiaalityön ammatillisia käytäntöjä.

Sisältö: Lopputyö voi sisältää 1) työpaikalla toteutettavan kehittämistehtävän ja sen raportoinnin, 2) artikkelin vertaisarvioidussa tai muussa asiantuntijajulkaisussa 3) vaativan tutkimus- ja/tai kehittämishankkeen suunnitelman tai meneillään olevan hankkeen raportoinnin tai 4) kirjallisuuskatsauksen tieteellisistä teksteistä. Opiskelija sopii lopputyönsä aiheen ja toteutuksen erikoisalan vastuuopettajien kanssa. Lopputyö voidaan tehdä myös yhteistyönä useamman opiskelijan kesken.

Toteutus: Itsenäinen työskentely, monimuoto-opetus, ryhmä- ja yksilöohjaus. Lopputyön tekeminen tapahtuu prosessina, jonka eteneminen kiinnittyy tutkimus- ja kehittämisopintoihin.

Ajoitus: Tavoitteellinen valmistumisaika marraskuu 2026. Lopputyöt esitellään loppuseminaarissa joulukuussa 2026.

Järjestäjäyliopisto: Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto